

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΤΟΠΙΟ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΜΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

Γεωργιάδης Νικόλαος*, Σχολικός Σύμβουλος Δημ. Εκπαίδευσης, 4^η Περιφέρεια Σχ. Συμβούλου Δ.Ε. Ν. Δράμας

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ:

Πολιτισμικό τοπίο, συγκεχυμένη ανάπτυξη, πνευματική καλλιέργεια, εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ξενώνες νεότητας, αγροτόσπιτα, διεπιστημονικός φορέας διαχείρισης, περίοδοι-διάρκεια- όγκος επισκεπτών, καλλιέργεια αξιών – προτύπων - περιβαλλοντικού ήθους, ανθρωποκεντρική – οικοκεντρική ηθική, διεπιστημονικός περιφερειακός διαχειριστικός φορέας παιδαγωγικός – μορφωτικός - διδακτικός – ψυχαγωγικός σκοπός εκδρομής, Φίλιπποι, Καβάλα, Εικοσιφοίνισσα, σπήλαια Αγγίτη – Αλιστράτης, Δράμα – Αγία Βαρβάρα, Στενά – Δέλτα Νέστου, διανυκτερεύσεις μαθητών.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η συμβολή των σχολικών προγραμμάτων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη βιώσιμη ανάπτυξη και την υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με την παρούσα εργασία γίνεται προσπάθεια ανάδειξης του πολιτισμικού τοπίου των περιοχών Δράμας και Καβάλας και των αξιών που αυτό εμπεριέχει. Παρουσιάζεται ο περιβαλλοντικός πλούτος της περιοχής με το απaráμιλλο φυσικό κάλος της και η επιβάρυνση που έχει δεχθεί από την συγκεχυμένης μορφής ανάπτυξη που έχει επικρατήσει. Αναφέρονται έρευνες που έχουν γίνει για μια ήπια ανάπτυξη μέσα από τις δυνατότητες που ενκρύπτει η περιοχή και την ανάγκη ίδρυσης και λειτουργίας ενός διεπιστημονικού περιφερειακού διαχειριστικού φορέα που θα συμβάλλει στη συνολική ποιοτική της ανάπτυξη. Αναδεικνύεται η συμβολή της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην καλλιέργεια προτύπων, αξιών, ήθους, στάσεων και συμπεριφορών φιλικών προς το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον και η απόκτησή τους μέσα από συγκεκριμένες εκπαιδευτικές διαδικασίες βιωματικής διδασκαλίας της τυπικής ή μη ή άτυπης εκπαίδευσης. Τέλος κατατίθενται απόψεις - προτάσεις ώστε μέσα από την αλλαγή των Προγραμμάτων Σπουδών και του περιεχομένου τους τόσο της Πρωτοβάθμιας, όσο και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης να παρασχεθούν κίνητρα επενδύσεων για την ανάπτυξη της περιοχής.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να αναδειχθεί το πολιτισμικό τοπίο της περιοχής Δράμας – Καβάλας και πως αυτό μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξή της μέσα από την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με την παροχή εκπαιδευτικών, και όχι μόνο, υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ: ΜΕΘΟΔΟΙ – ΜΕΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για την ολοκληρωμένη παρουσίαση της εργασίας καταγράφηκαν όλες οι ιδιαίτερου ενδιαφέροντος περιοχές του ανθρωπογενούς (μοναστήρια, αρχαιολογικοί χώροι, παραδοσιακοί οικισμοί, κ. ά) και του φυσικού περιβάλλοντος (σπήλαια, δάση, ακτές, ποταμοί), της γεωγραφικής περιοχής της Δράμας και της Καβάλας, διερευνήθηκαν οι δυνατότητες φιλοξενίας (διαμονή – διατροφή – διανυκτέρευση) στους χώρους εκτός των αστικών κέντρων, διαπιστώθηκαν οι παράλληλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών που μπορούν να πραγματοποιούνται (διάθεση προϊόντων του

πρωτογενούς και του μεταποιητικού τομέα της οικονομίας), εκτιμήθηκαν οι πολλαπλές δυνατότητες παροχής γνώσεων μέσα, δια και για χάρη του φυσικού περιβάλλοντος και η βιωματική απόκτησή τους.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η Ελλάδα θεωρείται ένας διεθνώς καθιερωμένος προορισμός για μαζικό τουρισμό παραθαλάσσιων θερινών διακοπών. Ωστόσο το υπάρχον περιβαλλοντικό απόθεμα και το υψηλό περιβαλλοντικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει η Βόρεια Ελλάδα (9 από τις 11 περιοχές της χώρας μας που έχουν χαρακτηριστεί ως υδροβιότοποι διεθνούς σημασίας –Σύμβαση RAMSAR-βρίσκονται στη Βόρεια Ελλάδα και από αυτούς οι 7 ανατολικά της Θεσσαλονίκης) παρέχει δυνατότητες ποιοτικής αξιοποίησης και αναπτυξιακές προοπτικές της Περιφέρειας σε συνθήκες βιώσιμης ισορροπίας μεταξύ εκπαιδευτικού τουρισμού, αγροτουρισμού, οκοτουρισμού και περιβάλλοντος.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω πρέπει αφενός να αλλάξει το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη διανυκτέρευση μαθητών του Δημοτικού Σχολείου και Γυμνασίου όπως προσδιορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας και αφετέρου να παρακινηθούν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές των αστικών κέντρων να οργανώσουν επισκέψεις σε μη αστικές περιοχές στα πλαίσια των μαθητικών εκδρομών που πραγματοποιούν κατ' έτος.

Επειδή κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα απαιτεί σχεδιασμό, προετοιμασία, καταμερισμό του έργου, πρωτοβουλία, ανάληψη ευθύνης, συγκρότηση ομάδων, τήρηση τάξης, κ.ά., στοιχεία που αναπτύσσουν το κοινωνικό συναίσθημα, παρέχουν ευκαιρίες για συνεργασία, για απαλοιφή αντικοινωνικών και εγωιστικών τάσεων, για ανάδειξη αλτρουιστικών και πολλών άλλων κοινωνικών αρετών, έτσι και οι εκδρομές των μαθητών μπορούν να καλλιεργήσουν ως ανθρώπινη δραστηριότητα και μάλιστα μέσα από τον κοινωνικό θεσμό του σχολείου, αρετές αναγκαίες για την ισόρροπη ανάπτυξη τους. Οι εκδρομές, λοιπόν, πρέπει να πραγματοποιούνται υπηρετώντας παιδαγωγικούς, διδακτικούς και μορφωτικούς σκοπούς και μέσα σ' αυτούς να περιέχονται και οι ψυχαγωγικοί.

Στα προγράμματα των πολυήμερων εκδρομών οι νέοι των αστικών κέντρων μπορούν να συμπεριλάβουν επισκέψεις στους Φιλίππους, στην Καβάλα με τις παραλίες, που η διαύγεια των νερών τους είναι δηλωτική ότι δεν χρειάζονται καμία «σημαία» για την πιστοποίηση της καθαρότητάς τους, στο Παγγαίο με το μοναστήρι της Εικοσιφοίνισσας, να κάνουν σκι στις πίστες του Φαλακρού. Να επισκεφθούν τα μοναδικά σπήλαια της Αλιστράτης και του Αγγίτη, τη Δράμα με την Αγία Βαρβάρα, τα Στενά, το Δέλτα και το παρόχθιο δάσος του ποταμού Νέστου, να κάνουν καγιάκ, ιπασία. Να γνωρίσουν το Παρθένο Δάσος του Φρακτού, τα δάση του Λειβαδίτη με τη μοναδική στο είδος της χλωρίδα και πανίδα. Να παρατηρήσουν είδη αρπακτικών. Να αφουγκραστούν τους κρωγμούς των γλαυκόμορφων. Να νιώσουν μυρωδιές ανείπωτης χαράς και άφατης ειρήνης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Braudel, F., (1987), Μελέτες για την Ιστορία, Ε.Μ.Ν.Ε. – ΜΝΗΜΩΝ, εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ, Αθήνα.
2. Γεώργας, Δ., (1995), Κοινωνική Ψυχολογία, Τόμος Α', έκδοση Δ', Αθήνα.
3. Γεωργόπουλος, Α., Τσαλίκη, Ε., (1993), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Gutenberg, Αθήνα.
4. Καλαϊτζίδης, Δ., Ουζούνης, Κ., (2000), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση – Θεωρία και Πράξη*, εκδόσεις Σπανίδα, Ξάνθη.
5. Καραλής, Θ., Βεργίδης, Δ., (2004), *Τυπολογίες και στρατηγικές στην εκπαίδευση ενηλίκων*, στο *ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ*, τ.2, εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, Αθήνα.
6. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δράμας, (1999), *Ταπεινή ωραιότητα*, εκδόσεις ΙΤΑΝΟΣ

7. Παπαγεωργίου, Ν., (1990), Βιολογία άγριας πανίδας, εκδόσεις UNIVERSITY STUDIO PRESS, Θεσσαλονίκη.
8. Παπαδόπουλος, Λ., Γεωργιάδης, Ν., (2000) «Η εφαρμογή στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση προγραμμάτων αγωγής μη γνωστικών αντικειμένων - Η συμβολή τους στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας των μαθητών - Κριτική προσέγγιση - Προτάσεις» στο «Προαιρετικά Εκπαιδευτικά Προγράμματα στη Σχολική Εκπαίδευση», επιμ. Μπαγάκης, Γ., πρακτικά συνεδρίου του Πανεπιστημίου Πατρών / Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών / Τομέας Γνωστικής και Διαφορικής Ανάλυσης, εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, Αθήνα.
9. Τσαχαλίδης, Ε., Γεωργιάδης, Ν., Παπαδόπουλος, Λ., (2000) «Υγρότοπος Δέλτα Νέστου: Σχέσεις ατομικών χαρακτηριστικών παραυγροτόπιων κατοίκων και τουριστική ανάπτυξη αυτού» στο «Η εκπαίδευση για την αειφορία σε τουριστικά φορτισμένες υγροτοπικές περιοχές», περιλήψεις ανακοινώσεων 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Δ/σης Π.Ε. Πειραιά, Πόρος 2000.
10. Χριστοδούλου, Α., Στάμου, Ν., Μπλιούμης, Β., (2000), Περιβαλλοντική εκπαίδευση και αειφορική τουριστική ανάπτυξη: το παράθιο δάσος του Νέστου, στο «Η εκπαίδευση για την αειφορία σε τουριστικά φορτισμένες υγροτοπικές περιοχές», περιλήψεις ανακοινώσεων 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Δ/σης Π.Ε. Πειραιά, Πόρος 2000.
11. Χρυσαιφίδης, Κ., (2002), Βιωματική – επικοινωνιακή διδασκαλία, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.